

Voor alles een liedje

Zingend de dag door met muziek en spel

Saskia Beverloo en Tineke Vlaming

Voor alles een liedje

Zingend de dag door met muziek en spel

Saskia Beverloo en Tineke Vlaming

ISBN 978 90 8850 730 4

NUR 840

© 2017 B.V. Uitgeverij SWP Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 j* het Besluit van 20 juni 1974, Stbl. 351, zoals gewijzigd bij het besluit van 23 augustus 1985, Stbl. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot Uitgeverij SWP (Postbus 12010, 1100 AA Amsterdam-Zuidoost) te wenden.

Inhoudsopgave

Muziek met jonge kinderen	7
Lees- en kijkwijzer	11
1 Hé hallo, ik ben Harlekijn	12
2 Slapen & wakker worden	14
3 Wie zit er achter het gordijntje?	16
4 Luister	18
5 Toren bouwen	20
6 Rollebollebal	22
7 Cha-cha-cha	24
8 Opruimen	26
9 Modeshow	28
10 Kring, slinger & rij	30
11 Stampen in de plas	32
12 Hé, ga je mee?	34
13 Het stoplicht, kijk!	36
14 Het stoplicht, hoor!	38
15 Honderdduizend boeken	40
16 Troosten	42
17 De brievenbus	44
18 Regenboogkinderen	46
19 Spiegeltje	48
20 De wereld op z'n kop	50

21	Verjaardagsliedje	52
22	Harlekijntje danst	54
23	Zandbakmonsters	56
24	Vieze handen	58
25	Hakkerdehak, een frisse salade	60
26	Aan tafel!	62
27	Kiekeboe!	64
28	Tandenpoetsen	66
29	Wiegeliedje	68
30	Dag, dag papa	70

	Notenschrift van de liedjes	73

1	<i>Hé hallo, ik ben Harlekijn</i>	74	16	<i>Troosten</i>	80
2	<i>Slapen & wakker worden</i>	74	17	<i>De brievenbus</i>	80
4	<i>Luister</i>	74	19	<i>Spiegeltje</i>	80
5	<i>Toren bouwen</i>	75	20	<i>De wereld op z'n kop</i>	81
6	<i>Rollebollebal</i>	75	21	<i>Verjaardagsliedje</i>	81
7	<i>Cha-cha-cha</i>	75	22	<i>Harlekijntje danst</i>	82
8	<i>Opruimen</i>	76	24	<i>Vieze handen</i>	83
9	<i>Modeshow</i>	76	25	<i>Hakkerdehak, een frisse salade</i>	83
10	<i>Kring, slinger & rij</i>	77	26	<i>Aan tafel!</i>	84
11	<i>Stampen in de plas</i>	77	27	<i>Kiekeboe!</i>	84
12	<i>Hé, ga je mee?</i>	78	28	<i>Tandenpoetsen</i>	85
13	<i>Het stoplicht, kijk!</i>	78	29	<i>Wiegeliedje</i>	85
14	<i>Het stoplicht, hoor!</i>	79	30	<i>Dag, dag papa</i>	86
15	<i>Honderdduizend boeken</i>	79			

	Liedjes op alfabetische volgorde	87

Muziek met jonge kinderen

In de meeste kindercentra neemt muziek een vaste plek in. Er zijn muziekinstrumentjes, cd's met kinderliedjes en aan tafel of in de kring komen liedjes en opzegversjes aan bod. In de opleiding Sociaal Pedagogisch Werk worden ideeën aangereikt om muziek in te voegen in de praktijk van de kinderdagverblijven.

Muzikale activiteiten zijn van waarde voor de ontwikkeling van het kind. In deze inleiding geven we voorbeelden van de ontwikkelingsgebieden die aangesproken worden. Tot slot benoemen we enkele aandachtspunten om op een speelse en verantwoorde wijze muziek in te voegen in het dagelijks leven in kindercentra.

Motorische ontwikkeling

In veel baby- en peuterliedjes zit een bewegingselement: **Kiekeboe!**, **Hé, ga je mee?**, **Regenboogkinderen**. Het zingen van het lied nodigt het kind uit de bijbehorende bewegingen uit te voeren. Er zijn ook liedjes over puzzelen, torens bouwen en rollen met de bal. Er is bijna geen peuterliedje waarbij het kind stil blijft zitten. Kruipen, springen, twee stokjes tegen elkaar tikken – zo ontwikkelen peuters zich spelenderwijs motorisch.

Zintuiglijke ontwikkeling

Niet alleen het horen, ook het zien en het voelen zijn gebaat bij muziekactiviteiten. Er zijn liedjes en luisterspelletjes waarbij het erom gaat te horen wat voor een geluid er klinkt of waar het geluid vandaan komt, zoals **Luister**. Het laten horen van mooi klinkende bellen, een speeldoosje of een muziekinstrument trekt de aandacht van de kinderen.

Bij veel muzikaal spel wordt materiaal gebruikt: ballen, sjaals, spiegels en bellenblaas. Als een hele groep danst met gekleurde sjaals of tussen de bellenblaasbellen is dat prachtig om te zien. Kinderen genieten daarvan. Bij massagespel (*Hakkerdehak, een frisse salade*) en liedjes over water (*Vieze handen*) en zand (*Zandbakmonsters*) wordt de aandacht gevestigd op tactiel ervaren.

Ruimtelijke oriëntatie

Bij muziek hoort bewegen: dansen op muziek (*Harlekijntje danst*), achter elkaar als een treintje rijden (*Kring, slinger & rij*), stampen, achteruitlopen, tussen je benen door kijken (*De wereld op z'n kop*) enzovoort. Door bewegingsoefeningen gaan kinderen zich vrij voelen, ze leren de mogelijkheden van hun lichaam kennen. Ze ervaren de grenzen van de ruimte waarin ze zich bewegen. Ook leren ze spelenderwijs begrippen als voor/midden/achter en groot/klein en hoog/laag, allemaal vaardigheden die nodig zijn voor ruimtelijke oriëntatie.

Sociale ontwikkeling

Samen zingen en spelen geeft een gevoel van bij elkaar te horen. Kinderen in de peuterleeftijd spelen nog niet zoveel samen. Muzikale activiteiten doe je wel samen: met z'n allen in de kring dansen en aan het eind van het lied omvallen (*De wereld op z'n kop*) geeft veel plezier.

Taal-spraakontwikkeling

Voor de taal- en spraakontwikkeling is het zingen van liedjes een heel belangrijk hulpmiddel. Liedjes en opzegversjes vertellen over allerlei dingen uit de belevingswereld van het kind. Liedjes worden steeds maar herhaald, de kinderen horen de woorden telkens weer. Door de melodie onthoudt een kind (maar ook een volwassene) de woorden veel beter. Rijm ontwikkelt het gevoel voor taal.

Muzikale ontwikkeling

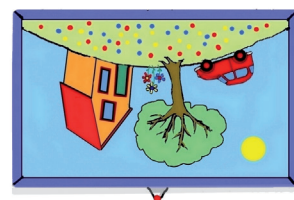
Ten slotte, maar niet onbelangrijk, zijn muzikale activiteiten met jonge kinderen de basis voor hun verdere muzikale ontplooiing. Door zingen, dansen, ritmespelletjes en luisteren naar muziek, raakt het kind vertrouwd met muziek en beleeft het plezier aan muziek.

Aandachtspunten bij muzikale activiteiten

Herhaling

Een groep peuters zingt en danst op *De wereld op z'n kop*. Aan het eind van het liedje vallen de leidsters en een paar kinderen om. Anderen blijven staan. 'We doen het nog een keer!' zegt een van de leidsters. En weer wordt er gedanst en gevallen. Nu vallen er meer kinderen om. 'Ga maar weer staan, dan gaan we nog een keer.' Na zo'n drie keer roept een van de jongste peuters: 'Keer! Keer!' Dus doen we het nog een keer.

Voor volwassenen lijkt het saai om zo vaak achter elkaar hetzelfde te doen. Maar baby's, dreumesen en peuters genieten van de herhaling.

Langzaam zingen

Kinderliedjes hebben vaak eenvoudige melodieën. Daardoor hebben veel volwassenen de neiging om ze snel te zingen, dan klinken ze minder saai. Maar de spreekvaardigheid van kinderen (de mondmotoriek) kan dit tempo niet bijhouden. Ze kunnen dus onmogelijk meezingen. Zing pittig en goed gearticuleerd, dan kan het langzaam ook vrolijk klinken.

Duidelijke bewegingen

Voor beweging geldt hetzelfde als voor tekst, langzaam en duidelijk. Klappen, zwaaien, kiekeboe: doe de bewegingen zelf duidelijk voor, als kinderen het motorisch kunnen, zullen ze na verloop van tijd mee gaan doen.

De juiste toonhoogte

Als we willen dat kinderen meezingen, moeten we binnen hun stembereik zingen. Alle liedjes in dit boek passen binnen dat bereik. Veel ongeoefende zangers zullen dit (te) hoog vinden. Training helpt. Oefen thuis, op de fiets, in de auto met steeds iets hoger zingen. Velen zullen na verloop van tijd makkelijker de hoogte in kunnen. De mannenstem ligt een octaaf lager dan de vrouwen- en kinderstem. Kinderen raken daar zo aan gewend dat ze op den duur het verschil niet horen. Het maakt ze ook niet uit of mama of papa met ze meezingt.

Gun het kind zijn eigen tempo

Sommige kinderen zullen enthousiast inspringen op elk spel dat je aanbiedt. Anderen kijken liever toe. Zij voelen zich veiliger wanneer ze vanaf de zijlijn zien wat de bedoeling is. Op een gegeven moment gaan ze meedoen. Weer anderen willen nooit actief meedoen. Toch nemen ze vaak alles in zich op en kan het gebeuren dat ze thuis het spel wél doen. Geef kinderen de ruimte zichzelf te zijn. Blijf alert op kleine signalen. Als een kind iets dichterbij de kring toeschuift, kan het zijn dat een uitgestoken hand hem over een drempel helpt. Liedjes en bewegingsspel met materiaal (ballen, bellenbandjes enzovoort) helpen kinderen vaak sneller over een drempel dan kringspelletjes. Heel belangrijk is om zelf enthousiast aan het spel mee te doen.

Lees- en kijkwijzer

Dit is een liedjes-prentenboek met liedjes en opzegversjes voor kinderen van 0-6 jaar. Van opstaan – via een dag op het kinderdagverblijf – tot slapengaan, gaan we zingend de dag door. Op elke dubbele pagina staat een liedtekst met illustraties en spelideeën. De notenbeelden van de liedjes staan achterin het boek. Bij de spreekteksten (nr. 3, 18 en 23) zijn geen notenbeelden.

Op de cd worden de liedjes gezongen én er is een instrumentale versie, zodat je de liedjes met de cd kunt meezingen.

Neem vooral ook de tijd om met kinderen naar de illustraties te kijken, er zitten zoveel leuke details in!

Zo is Harlekijntje, het muzikale ventje met een belletje aan zijn muts, op bijna elke pagina te vinden.

Op de website *Vooralleseenliedje.nl* staan nog meer spelideeën, tips en links naar YouTube-filmpjes bij enkele liedjes.

Veel lees-, speel-, kijk-, zing- en dansplezier!

Tineke en Saskia

1 Hé hallo, ik ben Harlekijn

Hé hallo, ik ben Harlekijntje, dag kinderen, dag leidsters, mama's, papa's, opa's en oma's. Ik ben dol op zingen en dansen en doe dat het liefst de hele dag. Gaan jullie vandaag met me mee? Kom dan maar in de kring.

In de kring

Wijs naar Harlekijntje in dit boek. Zing het lied **Hé hallo, ik ben Harlekijn** en begroet elk kind: *dag lieve William, kom er maar bij*. In plaats van Harlekijntje kan ook een knuffel alle kinderen begroeten. Zing dan bijvoorbeeld *Ik ben Kikker klein, Dribbel klein* of *Pukkie klein*.

Als iedereen begroet is, vraag je of er nog iemand ontbreekt. 'Marit?' 'Dat heb je goed gezien, ze is er niet, ze is op vakantie.'

Het tweede couplet van het lied kun je enkele keren herhalen. De eerste keer klapt iedereen mee, de tweede keer tikken ze op de benen en tot slot stampen ze met de voeten. Na verloop van tijd kun je met de kinderen andere bewegingen bedenken.

Met knuffels

Het begroetingsspel kunnen kinderen met knuffels spelen. Ze zetten alle knuffels en poppen op een rijtje of in een kring. Een voor een worden ze begroet: 'Welkom muis, kikker en hond.'

Geef de knuffels een handje, pootje of aai over de kop en noem ze bij de naam. Op die manier leren de kinderen de diereennamen.

Als je het begroetingsspel vaker speelt, kun je de kinderen ook vragen of alle knuffels er zijn. 'Missen we vandaag de poes? Waar zou ze zijn?' Zo leer je kinderen te zorgen voor hun bezittingen.

Als je dit spel met de kinderen speelt, zullen ze het al gauw zelf gaan spelen.

♫ Hé hallo, ik ben Harlekijn

Hé hallo, ik ben Harlekijn, wat leuk dat jullie gekomen zijn.

Hé hallo, en hoe heet jij?

Dag lieve Levi, kom er maar bij.

Hé hallo, ik ben Harlekijn, wat leuk dat jullie gekomen zijn.

Hé hallo, zijn er jongens bij?

Dag lieve jongens, zwaai maar naar mij.

Hé hallo, ik ben Harlekijn, wat leuk dat jullie er allemaal zijn.

Hé hallo, kom maar in de kring.

Klap en dans en zing en spring.

2 Slapen & wakker worden

Een lief liedje waarbij je allerlei geluidenspelletjes kunt doen.

Alle kinderen en knuffels slapen

Nadat je met de kinderen en knuffels een kringspel hebt gedaan, bijvoorbeeld 'Tandenpoetsen' uit dit boek, speel je dat kinderen en knuffels gaan slapen. Ze gaan allemaal lekker liggen. Zing het eerste couplet van het lied met de tekst *Alle kinderen en knuffels slapen*. Aan het eind van het couplet mogen de kinderen gapen en misschien zijn er zelfs snurkende kinderen. Van het gapen kun je een stemvormingsoefening maken: gaap met je stem van hoog naar laag, van laag naar hoog, met een hele lange uitademing. De kinderen doen het na en verzinnen misschien zelf nog mooie gaapklanken.

Als de rust is weergekeerd, zing je het tweede couplet. Maak daar vogelgeluiden bij door zelf te fluiten met een vogelfluitje of op een blokfluit. Aan het eind van het lied laat je (op je telefoon) een wekker horen. Alle kinderen worden wakker.

Speel het hele spel nog eens en laat dan wat kinderen de vogelgeluiden maken. Kunnen de 'slapende' kinderen aanwijzen waar de vogelgeluiden vandaan komen?

Is dat mijn wekker?

Ook met de wekkergeluiden kun je leuke spelletjes doen. Kies met de kinderen twee wekkergeluiden uit, het leukst is het om twee echte wekkers te gebruiken, maar telefoonwekkers kunnen ook. Spreek af dat ze bij de ene wekker wel wakker worden en bij de andere niet. Dit is een moeilijk spelletje waarbij je ze in het begin heel erg moet sturen: 'O, ik hoor de wekker, maar het is niet mijn wekker, ik mag lekker blijven liggen.' En als ze na vaak spelen het heel goed kunnen, kan je er nog meer wekkers bij nemen.

♪ Slapen & wakker worden

Alle kinderen en mama's slapen, het is nog donker, het is nog nacht.
Soms hoor je even iemand gapen. Ik voel m'n knuffel, zo lekker zacht.

Alle kinderen en papa's slapen, het wordt al lichter, een vogel fluit.
Soms moet er even iemand gapen. Ik hoor de wekker, ik mag eruit!